

Република Србија
МИНИСТАРСТВО РУДАРСТВА И
ЕНЕРГЕТИКЕ
Сектор за инспекцијски надзор
Група за енергетску инспекцију
Број: 312-01-1593/2021-09
Датум: 8. децембар 2021. године

СТРАТЕШКИ - ВИШЕГОДИШЊИ ПЛАН ИНСПЕКЦИЈСКОГ НАДЗОРА РЕПУБЛИЧКЕ ЕНЕРГЕТСКЕ ИНСПЕКЦИЈЕ ЗА ПЕРИОД ОД 2022. ДО 2026. ГОДИНЕ

Увод

Документ садржи вишегодишњи план инспекцијског надзора републичке енергетске инспекције у спровођењу инспекцијског надзора у Републици Србији. Стратешки план се доноси за дужи, петогодишњи период и у овом плану се утврђују дугорочни приоритети, циљеви и показатељи, те на основу њих развојне, организационе, кадровске, материјалне и друге смернице. Стратешки план се спроводи кроз годишње планове, који се спроводе кроз оперативне планове инспекцијског надзора.

План је донет на основу члана 10. Закон о инспекцијском надзору ("Службени гласник РС", бр. 36/15, 44/18 – др. закон и 95/18) који прописује да на основу утврђеног стања и процене ризика инспекција припрема план инспекцијског надзора.

1. ИНФОРМАЦИЈЕ О ИНСПЕКЦИЈИ

1.1. Послови које обавља инспекција у оквиру својих изворних надлежности

У Групи за енергетску инспекцију обављају се послови који се односе на: инспекцијски надзор према закону којим се уређује енергетика, закону којим се уређује енергетска ефикасност и рационална употреба енергије, закону којим се уређује коришћење обновљивих извора енергије и другим прописима из области енергетике; послови који се односе на ванредне утврђујуће и потврђујуће инспекцијске надзоре и израду аката по захтевима енергетских субјеката; припрему и извођење заједничких инспекцијских надзора; сарадњу са другим секторима у Министарству и другим службама, органима,

организацијама и имаоцима јавних овлашћења; превентивно деловање као и други послови из делокруга надлежности енергетске инспекције.

На основу члана 378. Закона о енергетици („Службени гласник РС”, број 145/14, 95/18 – др. закон и 40/21) енергетски инспектор врши инспекцијски надзор над обављањем енергетских делатности у складу са наведеним законом, над објектима за складиштење и производњу нафте, деривата нафте и биогорива и производњу топлотне енергије који нису опрема под притиском, као и надзор над спровођењем прописа о формирању обавезних и оперативних резерви, квалитетом природног гаса и прописа у области топлотне енергије. Чланом 380. Закона о енергетици прописано је да у вршењу инспекцијског надзора енергетски инспектор има право и дужност да проверава: 1) да ли је за обављање енергетске делатности прибављена лиценца, осим за енергетске делатности из члана 16. став 1. тач. 19), 20), 22) и 23) наведеног закона; 2) да ли енергетски субјекти који обављају делатност производње, дистрибуције и снабдевања топлотном енергијом, ове делатности обављају у складу са прописима; 3) да ли се обавезне резерве чувају у складу са прописима; 4) да ли се оперативне резерве чувају у складу са прописима; 5) да ли је прибављена енергетска дозвола за објекте за складиштење нафте, деривата нафте, биогорива, компримованог природног гаса и утечњеног природног гаса укупног резервоарског простора већег од 10 m³, објеката за производњу биогорива капацитета преко 10 t годишње и објеката за производњу топлотне енергије снаге 1 MW и више, а који нису опрема под притиском; 6) квалитет испорученог природног гаса на основу извештаја тела које министарство одређује у складу са законом којим се уређују јавне набавке. Енергетски инспектори врши и друге послове утврђене наведеним законом и прописима у вези истог, као и на основу подзаконских аката донетих на основу њега.

На основу чл. 127. и 129. Закона о енергетској ефикасности и рационалној употреби енергије („Службени гласник РС”, број 40/21) у вршењу инспекцијског надзора енергетски инспектор има право и дужност да проверава: 1) да ли је Обвезник система именовано енергетског менаџера, да ли је израдио и доставио Министарству годишњи извештај о остваривању циљева уштеде енергије и донео програм и план енергетске ефикасности у складу са овим законом; 2) да ли лице које обавља послове енергетског менаџера има одговарајућу лиценцу; 3) да ли је обвезник система извршио енергетски преглед у прописаном року; 4) да ли је енергетски преглед спровело правно лице које, у складу са овим законом може да спроводи енергетски преглед; 5) да ли се извештај о спроведеном енергетском прегледу архивира и чува на прописан начин; 6) да ли је израђен елаборат о енергетској ефикасности за постројења и системе из члана 55. овог закона којим се доказује да су испуњени минимални захтеви енергетске ефикасности; 7) да ли је израђен извештај о термотехничким испитивањима за постројења из члана 57. овог закона којим се доказује да су испуњени минимални захтеви енергетске ефикасности; 8) да ли је оператор преносног, дистрибутивног и затвореног дистрибутивног система електричне енергије, односно транспортног и дистрибутивног система природног гаса, уградио уређаје за мерење електричне енергије или природног гаса у складу са чланом 49. овог закона; 9) да ли је дистрибутер топлотне енергије уградио уређаје за мерење топлотне енергије у складу са чланом 51. овог закона; 10) да ли оператор преносног, дистрибутивног и затвореног дистрибутивног система електричне енергије, приоритетно преузима електричну енергију произведену у високоефикасној когенерацији; 11) да ли оператор преносног система издаје гаранцију порекла за електричну енергију произведену у високоефикасној когенерацији. Енергетски инспектори врши и друге послове утврђене наведеним законом и прописима у вези истог, као и на основу подзаконских аката донетих на основу њега.

На основу чл. 102. и 103. Закона о коришћењу обновљивих извора енергије („Службени гласник РС”, број 40/21) у вршењу инспекцијског надзора енергетски инспектор има право и дужност да проверава: 1) да ли енергетски субјекти користе подстицајне мере по прописима по којима су стекли право на коришћење подстицајних мера; 2) да ли

привремени повлашћени произвођач, повлашћени произвођач и произвођач из обновљивих извора енергије испуњавају обавезе прописане овим законом и прописима донетим на основу овог закона; 3) да ли је привремени повлашћени произвођач променио одобрену снагу електране за коју је стекао статус привременог повлашћеног произвођача у току трајања статуса привременог повлашћеног произвођача; 4) да ли привремени повлашћени произвођач има закључен уговор о тржишној премији; 5) да ли оператор преносног, односно дистрибутивног односно затвореног дистрибутивног система приоритетно преузима електричну енергију произведену из обновљивих извора који су у систему подстицаја, изузев у случају када је угрожена сигурност рада система у складу са чланом 10. наведеног закона; 6) да ли повлашћени произвођач електричне енергије поседује лиценцу за енергетску делатност производње електричне енергије у складу са законом којим се уређује енергетика, а која обухвата електрану за коју је стекао статус привременог повлашћеног произвођача; 7) да ли је електрана за коју је произвођач стекао статус привременог повлашћеног произвођача трајно прикључена на преносни, дистрибутивни, односно затворени дистрибутивни систем електричне енергије на одобрену снагу која одговара одобреној снази за коју је електрана стекла статус привременог повлашћеног произвођача; 8) да ли су за електрану за коју је произвођач стекао статус привременог повлашћеног произвођача обезбеђена сва мерења која су прописана овим законом; 9) да ли је у употребној дозволи за електрану за коју је произвођач стекао статус привременог повлашћеног произвођача, односно извештају техничке комисије за преглед објекта као саставном делу употребне дозволе наведено да је у новоизграђену или реконструисану електрану уграђена неискоришћена опрема; 10) да ли повлашћени произвођач електричне енергије има закључен уговор о тржишној премији, односно закључен уговор о фид-ин тарифи; 11) да ли произвођач из обновљивих извора енергије поседује лиценцу за обављање делатности у складу са законом којим је уређена област енергетике; 12) да ли произвођач из обновљивих извора енергије има обезбеђено посебно мерење, одвојено од мерења у другим технолошким процесима, којим се мери преузета и предата електрична, односно топлотна енергија у систем; 13) да ли оператор преносног система води електронски, централизован и јавно доступан регистар свих прикључених електрана које користе обновљиве изворе енергије; 14) да ли оператор преносног система јавно објављује списак свих поднетих захтева у поступку прикључења, затраженој одобреној снази електране, податке о статусу захтева, фази поступка прикључења, у којој је фази пуштања у погон електрана, датум пробног рада и датум трајног прикључења; 15) да ли гарантовани снабдевач закључује уговоре о откупу електричне енергије у складу са овим законом и води регистар уговора о откупу електричне енергије и објављује их на својој интернет страници; 16) да ли јединица локалне самоуправе води регистар енергетских субјеката и да ли је донела акт којим прописује подстицајне мере, услове и поступак за стицање права на подстицајне мере за те субјекте; 17) да ли је јединица локалне самоуправе донела акт којим прописује услове под којима независни произвођач мора осигурати да топлотна енергија коју испоручује одговара захтевима за квалитет, поузданост снабдевања и прописаног степена ефикасности производног капацитета; 18) да ли је дистрибутер топлотне енергије у случају када одбија прикључење независног произвођача у акту о одбијању навео разлоге о одбијању прикључења. Енергетски инспектори врши и друге послове утврђене наведеним законом и прописима у вези истог, као и на основу подзаконских аката донетих на основу њега.

Чланом 38. Закона о робним резервама („Службени гласник РС”, број 104/13, 145/14 – др. закон и 95/18 – др. закон) прописано је да надзор над спровођењем одредаба закона и прописа донетих на основу наведеног закона врши министарство надлежно за послове енергетике у делокругу својих надлежности, а чланом 380. Закона о енергетици прописано је да у вршењу инспекцијског надзора енергетски инспектор има право и дужност да проверава да ли се обавезне и оперативне резерве чувају у складу са прописима.

1.2.Списак докумената јавних политика и докумената развојног планирања у складу са којим се предузимају активности из плана

Енергетски инспектори послове инспекцијског надзора врше на основу надлежности прописаних следећим законима:

- Закон о енергетици („Службени гласник РС”, број 145/14, 95/18 – др. закон и 40/21);
- Закон о енергетској ефикасности и рационалној употреби енергије („Службени гласник РС”, број 40/21) ;
- Закон о коришћењу обновљивих извора енергије („Службени гласник РС”, број 40/21);
- Закон о техничким захтевима за производе и оцењивању усаглашености („Службени гласник РС”, број 49/21);
- Закон о робним резервама („Службени гласник РС“ , број 104/13, 145/14 – др. закон и 95/18 – др. закон);
- Закон о инспекцијском надзору („Службени гласник РС”, број 36/2015, 44/2018 - др. закон, 95/2018);
- Закон о општем управном поступку („Службени гласник РС”, број 18/16 и 95/18 – аутентично тумачење);
- Закон о државној управи („Службени гласник РС”, број 79/05, 101/07, 95/10, 99/14, 30/18 - др. закон, 47/18);
- Закон о прекршајима („Службени гласник РС”, број 65/13, 13/16 и 98/16 - одлука УС, 91/19 - др. закон, 91/19);
- Закон о привредним преступима („Службени лист СФРЈ“ бр. 4/77, 36/77 - исправка, 14/85, 10/86 - др. закон, 74/87, 57/89 и 3/90 ; „Службени. лист СРЈ“ бр. 27/92, 16/93 - др. закон, 31/93 - др. закон, 41/93 - др. закон, 50/93 - др. закон, 24/94, 28/96, 64/01 и „Службени гласник РС“ бр. 101/05 - др. закон);
- Кривични законик (“Службени гласник РС“, бр. 85/05, 88/05 - исправка, 107/05 - исправка, 72/09, 111/09, 121/12, 104/13, 108/14, 94/16, 35/19).

Инспекцијски надзор енергетски инспектори спроводе и на основу прописа у вези наведених закона, подзаконских аката донетих на основу наведених закона, као и са посебном пажњом на основу докумената у вези: Интегрисаног националног енергетског и климатског плана, Стратегије развоја енергетике Републике Србије, Програма остваривања Стратегије и Енергетског биланса Републике Србије.

1.3.Приказ организационе структуре инспекције и преглед систематизованих односно попуњених радних места по организационим јединицама

Републичка енергетска инспекција у домаћем законодавству се први пут помиње у Закону о енергетици („Службени гласник РС”, број 145/14).

Правилником о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места у Министарству рударства и енергетике из октобра 2020. године систематизована је Група за енергетску инспекцију у Сектору за инспекцијски надзор.

У Групи за енергетску инспекцију систематизована су три радна места од којих је попуњено само радно место руководиоца групе, док су остала упражњена, тако да је попуњеност систематизованих радних места републичких енергетских инспектора 33%.

Преглед систематизованих радних места у Групи за енергетску инспекцију у Министарству рударства и енергетике:

ГРУПА ЗА ЕНЕРГЕТСКУ ИНСПЕКЦИЈУ				
СИСТЕМАТИЗОВАНО				ПОПУЊЕНО
НАЗИВ РАДНОГ МЕСТА	ЗВАЊЕ	СЕДИШТЕ	БРОЈ ИЗВРШИЛ.	БРОЈ ИЗВРШИЛ.
РУКОВОДИЛАЦ ГРУПЕ ЗА ЕНЕРГЕТСКУ ИНСПЕКЦИЈУ - ИНСПЕКТОР	САМОСТАЛНИ САВЕТНИК	БЕОГРАД	1	1
Републички енергетски инспектор	САМОСТАЛНИ САВЕТНИК	БЕОГРАД	2	0
УКУПНО	3 САМОСТАЛНА САВЕТНИКА		3	1

2. ЦИЉЕВИ КОЈЕ ИНСПЕКЦИЈА ТЕЖИ ДА ОСТВАРИ У ПЛАНИРАНОМ ПЕРИОДУ

Општи циљ плана је да се утврде дугорочни приоритети, циљеви и показатељи, те на основу њих развојне, организационе, кадровске, материјалне и друге смернице. Такође, циљ плана је да омогући усмеравање на оне активности и субјекте надзора који носе значајан ризик и где постоји значајан јавни интерес у наведеним области надзора енергетске инспекције, односно боље управљање ресурсима инспекције, бољу интеграцију послова у области инспекцијског надзора и координационих активности. Овај план омогућава праћења активности инспекцијског надзора и остварење циљева уз помоћ ефикасније организације и спровођења инспекцијског надзора у областима надзора енергетске инспекције.

Специфични стратешки циљеви:

- Унапређено је остваривање законитости и безбедности пословања и поступања надзираних субјеката и спречене су или отклоњене штетне последице по законом и другим прописом заштићена добра, права и интересе.

Утврђивање циља је извршено имајући у виду одредбе Закона о инспекцијском надзору и саму суштину и циљ инспекцијског надзора чије дефинисање је нарочито битно због правилног тумачења и примене правних норми, будући да циљно тумачење игра кључну улогу у томе и да је суштина примене правне норме у томе да се оствари њен циљ, сврха, смисао, поента. А циљ је да се постигне законито и безбедно пословање и поступање надзираних субјеката и спрече (ако нису настале) или отклоне (ако су настале) штетне последице по законом и другим прописом заштићена добра, права и интересе (живот и здравље људи, животна средина, биљни и животињски свет, имовина, права и интереси запослених и других радно ангажованих лица, привреда и поштена тржишна утакмица, јавни приходи, несметан рад органа и организација, комунални ред и др).

Циљ ће се реализовати кроз оптималну расподелу и употребу инспекцијских ресурса, континуирано праћење и анализу стања у области надзора и процену ризика, превентивно деловање, приоритизацију инспекцијског надзора и избор субјеката код којих ће се вршити инспекцијски надзор, као и одређивањем динамике и учесталости редовних инспекцијских надзора и спровођења ванредних када се, после доношења плана инспекцијског надзора

процени да је ризик висок или критичан или се промене околности, а пре свега кроз свеобухватно деловање инспекције у областима надзора и доследним предузимањем, без изузетка, радњи и мера на које је законом или другим прописом инспектор овлашћен. За реализацију овог циља, Годишњим плановима инспекцијског надзора мора бити остварена сврха: фокус на оне активности/субјекте надзора који носе значајан ризик и где постоји значајан јавни интерес; ефикасније управљање ресурсима инспекција; боља интеграција послова у области инспекцијског надзора и координационих активности; омогућавање праћења активности инспекцијског надзора.

Праћење остваривања циља вршиће се кроз месечне извештаје о раду инспекције, анализом показатеља: броја утврђених незаконитости и угрожавања безбедности, инспекцијских управних мера, пријава за кажњива дела, примљених представки, нерегистрованих субјеката и других субјеката према којима се примењују мере као према нерегистрованим, извршених наложених мера, као и примљених извештаја о самопровери и самопроцени привредних субјеката и др.

- Унапређени су капацитети за инспекцијски надзор у области надзора инспекције и привредни амбијент је побољшан

Сива економија угрожава саму суштину односа поверења и лојалности између државе и њених становника: грађана и привреде. Сам појам сиве економије подразумева нелојалност не само законским одредбама и добрим пословним обичајима који штите поштену тржишну утакмицу, већ нелојалност базичном друштвеном уговору и начелу да прописи важе за све и да се на све једнако примењују. Као посебан фокус за сузбијање сиве економије издвајају се активности усмерене на смањивање удела нерегистрованих субјеката у укупном броју привредних субјеката који врше активности одн. обављају делатности у области надзора енергетске инспекције, као и на континуирано смањивање учешћа тих субјеката. Утврђена су законска овлашћења инспектора за вршење надзора над нерегистрованим субјектима и утврђивања су посебне мере за сузбијање постојања нерегистрованих привредних субјеката. Овим се привредни амбијент побољшава, а привредни субјекти који послују у складу са правилима и прописима нису угрожени нелојалном конкуренцијом.

Циљ ће се реализовати кроз ојачање организационих, кадровских, техничких и других капацитета инспекције ради ефикасне примене овлашћења спрам нерегистрованих привредних субјеката, али и привредних субјеката који су уписани у основни регистар, који обављају делатности или врше активности, а нису уписани у одговарајући посебни регистар или евиденцију коју води надлежни орган или то чини без сагласности надлежног органа.

Праћење остваривања циља вршиће се квартално кроз анализе реализације планова запошљавања, опремања, занављања опреме, обуке и стручног усавршавања. У делу овог плана - Подаци о ресурсима инспекције који ће бити опредељени за вршење инспекцијског надзора, планиран је број инспектора по годинама са прорачунатим капацитетима на годишњем нивоу. Динамику запошљавања пратиће и динамика опремања техничким материјалним средствима.

- Оснажен је надзор над радом од стране републичке инспекције и сарадња републичке инспекције и инспекције аутономне покрајине у погледу вршења поверених послова инспекцијског надзора.

Како би се унапредиле компетенције и професионални приступ инспекције која врши поверене послове инспекцијског надзора, планирано је да се оснажи надзор над радом од стране републичке инспекције и сарадње републичке инспекције и инспекције аутономне покрајине у погледу вршења поверених послова инспекцијског надзора у аутономној покрајини.

У вршењу надзора над радом и остваривању сарадње, републичка инспекција ће, поступајући као надзорни орган, у већем обиму пружати стручну помоћ инспекцији аутономне покрајине, спроводити заједничке обуке и друге облике едукације, али и покретати поступке за утврђивање одговорности руководиоца инспекције која врши поверене послове због неправилног и незаконитог рада, па и иницирати поступке разрешења, укључујући угрожавање и нарушавање самосталности у раду и интегритета инспектора, непосредно извршавати поверене послове ако оцени да се друкчије не може извршити закон или други општи акт, те предложити министру да предузме мере на које је овлашћен. Сагласно члану 51. став 2. Закона о државној управи, органи државне управе задржавају и после поверавања послова државне управе одговорност за њихово извршавање. Чланом 12. став 11. Закона о инспекцијском надзору прописано је да координацију послова инспекцијског надзора из делокруга републичке инспекције поверених аутономној покрајини и јединици локалне самоуправе, применом овлашћења у вршењу надзора над радом прописаних законом којим се уређује државна управа, врши републичка инспекција. Републичка инспекција, практично, у односу на инспекцију која врши поверене послове и којима је она надзорни орган, сходно врши послове и задатке координационог тела (Координационе комисије).

Циљ ће се остварити кроз вршење надзора над радом, тражењем податке о раду, годишњом анализом стања извршавања послова, упозоравањем на уочене неправилности и одређивањем мера и рокова за њихово отклањање, издавањем инструкције, налагањем предузимања потребних послова, али пре свега усмеравањем рада инспекције аутономне покрајине у вршењу поверених послова и путем давања мишљења на њихове предлоге годишњих планова инспекцијског надзора. Координациони састанци ће се одржавати најмање два пута годишње.

Праћење остваривања циља ће се вршити кроз годишњи извештај о раду инспекције у којем ће се посебно наводити информације и подаци са објашњењима о стању у области извршавања поверених послова инспекцијског надзора.

- Уједначено је поступање у складу са инспекцијском праксом.

Самосталност инспектора није нарушена када руководиоца, унутрашња контрола, други орган, странка или треће лице од инспектора тражи или препоручује да поступа законито, правилно, савесно и уједначено, сагласно начелу предвидивости из члана 5. Закона о општем управном поступку, према постојећој правној пракси, односно у складу са актом о примени прописа из члана 31. Закона о инспекцијском надзору, водећи рачуна и о ранијим одлукама донетим у истим или сличним инспекцијским, односно управним стварима. Такође, чланом 11. став 7. Кодекса понашања и етике инспектора утврђено је да самосталност инспектора није нарушена када руководиоца, унутрашња контрола инспекције, други орган, странка или треће лице од инспектора тражи или препоручује да поступа законито, правилно, савесно и уједначено, сагласно начелу предвидивости, према постојећој правној пракси, односно у складу са актом о примени прописа, водећи рачуна и

о ранијим одлукама донетим у истим или сличним инспекцијским, односно управним стварима. Кодексом етике и понашања инспектора у члану 14. утврђена је заштита оправданих (легитимних) очекивања, тако да инспектор поступа у складу са прописима и сагласно одлукама које је инспекција донела у истим или сличним инспекцијским, односно управним стварима, осим ако постоји оправдани разлог да од тога одступи, а што се посебно образлаже. Савесна страна која се поузда у инспекцијску праксу и њену уједначеност не треба да буде осујећена у својим оправданим (легитимним) очекивањима. Надзирани субјекти имају једнака права и обавезе у инспекцијском надзору, а обавеза инспекције је да, у законском смислу, једнако поступа у истим или сличним ситуацијама према свим надзираним субјектима. Уједначавање и објављивање инспекцијске праксе чине мере и активности које се предузимају у сврху уједначавања, усклађивања, стандардизације и једнообразности поступања инспекције у истим или сличним ситуацијама према свим надзираним субјектима. Акт о примени прописа представља облик стручне и саветодавне подршке надзираном субјекту или лицу које остварује одређена права у надзираном субјекту (запослена и друга радно ангажована лица) или у вези са надзираним субјектом (заинтересовано лице, пословни партнер, ималац суседне непокретности итд), коју пружа инспекција у оквиру превентивног деловања.

Циљ ће се остварити превасходно кроз заузимање начелних ставова и начелних правних мишљења и доношење и утврђивање методологија, стручних упутстава, смерница и препорука - на нивоу инспекције, односно органа управе, и информисање инспектора и јавности о њима.

Праћење остваривања циља врши руководилац инспекције који се стара о објављивању начелних правних мишљења и донетих и утврђених методологија, стручних упутстава, смерница и препорука - на нивоу инспекције. Праћење остваривања циља ће се вршити и кроз годишњи извештај о раду инспекције у којем ће се посебно наводити, између осталог, информације и подаци о уједначавању поступања у складу са инспекцијском праксом у области извршавања поверених послова инспекцијског надзора.

- Унапређена су знања и вештине за функционалне компетенције инспектора посебно у области рада инспекцијских послова кроз специјализоване обуке које су инспектори похађали у трајању од 3 до 5 дана годишње по инспектору.

Закон о инспекцијском надзору прописује да инспектори и службеници овлашћени за вршење инспекцијског надзора имају право и обавезу да похађају обуке и друге облике стручног усавршавања за обављање инспекцијског надзора. Инспекције ће системски и континуирано планирати обуке и друге облике стручног усавршавања инспектора, односно службеника овлашћених за вршење инспекцијског надзора према потребама инспекције, на основу општих и посебних програма којима се одређују облици и садржина обука и других облика стручног усавршавања. Програми обука и других облика стручног усавршавања републичких инспектора обухватају и обуке и друге облике стручног усавршавања службеника аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе који врше поверене послове инспекцијског надзора, како би се постигла координација инспекцијских послова и уједначеност инспекцијске праксе. Гаранција за остваривање самосталности и одговорности инспектора су, поред материјалне сигурности, систематски планирана и спроведена почетна обука и континуирано стручно усавршавање. Стручно усавршавање је засновано на анализама потреба.

Циљ се остварује планирањем обука и других облика стручног усавршавања инспектора у годишњим плановима инспекцијског надзора, као и доследним извршењем плана за које је одговоран руководилац инспекције. Такође, обавеза извршења обуке и других облика стручног усавршавања биће одређена кроз радне циљеве чије извршење или неизвршење директно утиче на вредновање радне успешности инспектора.

Праћење остваривања циља врши руководилац инспекције који се стара о спровођењу обука и других облика стручног усавршавања инспектора, односно службеника овлашћених за вршење инспекцијског надзора, као и о њиховом похађању од стране инспектора, односно службеника овлашћених за вршење инспекцијског надзора.

- Повећан је степен примене Кодекса етике и понашања инспектора.

Кодекс понашања и етике инспектора, који је донела Координациона комисија за инспекцијски надзор 2018. године, утврђује да инспектор промовише високе стандарде професионалног понашања и интегритета и придржава их се у циљу одржавања и јачања поверења јавности у рад инспекција и инспектора, те да је инспектор дужан да се уздржава од неприкладног понашања, да стално поступа у складу са моралним стандардима своје професије и да штити професионални и лични углед и достојанство и углед професије инспектора. Овим кодексом утврђују се начела и правила професионалног и етичког понашања и стандарди интегритета инспектора. Чланом 3. овог кодекса утврђено је да је инспектор дужан да се придржава одредаба овог кодекса, те да понашање инспектора супротно одредбама овог кодекса представља повреду радне дужности, у складу са законом. Поред осталог, Кодексом понашања и етике инспектора утврђене су одредбе које се односе на нулту толеранцију за корупцију, самосталност и одговорност, интегритет и долично понашање, законито и правилно поступање, заштиту јавног интереса и оправданих (легитимних) очекивања. Кодекс професионалне етике инспектора прописује да инспектор не сме да злоупотребљава службени положај, не толерише корупцију и дужан је да се бори против сваког њеног облика. Инспектор за свој рад не сме да тражи, нити да прима, односно да дозволи другом лицу да у његово име или за његову корист прими мито. Стандарди интегритета и правила понашања инспектора произлазе и из кодекса којима се утврђује понашање државних службеника и запослених у органима аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе. Тако, Кодекс понашања државних службеника („Службени гласник РС“, бр. 29/08, 30/15, 20/18, 42/18, 80/19 и 32/20), у оквиру уређења законитости и непристрасности у раду, утврђује да државни службеник обавља своју дужност у оквиру датог овлашћења, у складу са законом и другим прописом и поступа по правилима струке и одредбама овог кодекса, те да је дужан да у свом раду једнако професионално и непристрасно приступа свим странкама, да не даје приоритет било коме из било којих разлога, сем професионалних. Државни службеник не сме да се у приватном животу понаша на начин који га чини пријемчивим утицају других лица који се може одразити на законито и непристрасно вршење дужности. Државни службеник не сме својим понашањем, поступцима или речима да подстиче странке на давање, тј. да им ставља до знања да очекује било коју корист, односно не сме да предузима било које радње и поступке који би га довели у зависан положај или у обавезу да врати услугу неком физичком или правном лицу.

Циљ се остварује кроз оснаживање интегритета и професионалних и етичких норми понашања инспектора, помоћ и путоказ инспекторима када су суочени са етичким и професионалним недоумицама, унапређење угледа инспекције и инспектора, обавештавање

јавности о понашању које има право да очекује од инспектора, јачање поверења у инспекцију и рад инспектора и унапређење професије инспектора.

3. УЧЕСТАЛОСТ И ОБУХВАТ ВРШЕЊА ИНСПЕКЦИЈСКОГ НАДЗОРА ПО ОБЛАСТИМА И СВАКОМ ОД СТЕПЕНА РИЗИКА

ОБЛАСТ / ПОДОБЛАСТ ИНСПЕКЦИЈСКОГ НАДЗОРА	РИЗИК	УЧЕСТАЛОСТ ИНСПЕКЦИЈСКОГ НАДЗОРА
Производња и/или складиштење нафте, деривата нафте и биогорива.	Незнатан	-
	Низак	Најмање једном у 5 година
	Средњи	Најмање једном у 3 године
	Висок	Најмање једном у 2 године
	Критичан	Најмање једном годишње
Област коришћења обновљивих извора енергије, према одредбама Закона о коришћењу обновљивих извора енергије.	Незнатан	-
	Низак	Најмање једном у 5 година
	Средњи	Најмање једном у 3 године
	Висок	Најмање једном у 2 године
	Критичан	Најмање једном годишње
Обавезне и оперативне резерве енергената.	Незнатан	-
	Низак	Најмање једном у 5 година
	Средњи	Најмање једном у 3 године
	Висок	Најмање једном у 2 године
	Критичан	Најмање једном годишње
Област енергетског менаџмента према одредбама Закона о енергетској ефикасности и рационалној употреби енергије.	Незнатан	-
	Низак	Најмање једном у 5 година
	Средњи	Најмање једном у 3 године
	Висок	Најмање једном у 2 године
	Критичан	Најмање једном годишње
Квалитет гаса.	Незнатан	-
	Низак	Најмање једном у 5 година
	Средњи	Најмање једном у 3 године
	Висок	Најмање једном у 2 године
	Критичан	Најмање једном годишње
	Незнатан	-

Складиштења нафте, деривата нафте и биогорива за сопствене потребе укупног капацитета преко пет тона и снабдевање сопствених превозних средстава на сопственим станицама за снабдевање.	Низак	Најмање једном у 5 година
	Средњи	Најмање једном у 3 године
	Висок	Најмање једном у 2 године
	Критичан	Најмање једном годишње
Друге области/подобласти у којима је прописана надлежност енергетске инспекције (надзори у области производње, дистрибуције и снабдевања топлотном енергијом и др.).	Незнатан	-
	Низак	Најмање једном у 5 година
	Средњи	Најмање једном у 3 године
	Висок	Најмање једном у 2 године
	Критичан	Најмање једном годишње

Ако је процењен незнатан ризик, инспекцијски надзор се не врши.

Приликом инцидента или таквог догађаја код надзираног субјекта, односно надзираног објекта који има за последицу озбиљно угрожавање живота и здравља људи, животиња и биљака, животне средине и имовине, процењује се критичан ризик и не врши се процена ризика на основу осталих елемената за процену ризика.

Ако је надзиран субјект нерегистровани субјект процењује се критичан ризик и не врши се процена ризика на основу осталих елемената за процену ризика.

Ако је овлашћено лице надзираног субјекта учинилац кривичног дела процењује се критичан ризик и не врши се процена ризика на основу осталих елемената за процену ризика.

Код надзираних субјеката, односно објеката код којих у претходном периоду није вршен инспекцијски надзор процењује се средњи степен ризика.

Процена ризика за ванредан инспекцијски надзор врши се на основу елемената односно критеријума за процену ризика за редован инспекцијски надзор и оцене колико је опасност по поштовање начела законитости конкретна и колика је јачина угрожавања или повреде закона и других прописа чију примену надзире енергетска инспекција.

Када на основу посебних елемената (критеријума) није могуће утврдити степен ризика, енергетска инспекција може користити корективни фактор при процени ризика, дефинисан на основу расположивих информација и података, знања и искуства у области над којом врши надзор.

4. ТЕРИТОРИЈАЛНО ПОДРУЧЈЕ НА КОМЕ ЋЕ СЕ ВРШИТИ ИНСПЕКЦИЈСКИ НАДЗОР

Инспекцијски надзор врши надлежно министарство преко инспектора у оквиру делокруга утврђеног законом на територији Републике Србије.

Аутономној покрајини поверава се вршење инспекцијског надзора на територији аутономне покрајине.

Непосредно ће се вршити поверени посао уколико исти не изврши Покрајински секретаријат, односно отклањање утврђених неправилности у извршењу поверених послова, у циљу повећања ефикасности надзора у областима надзора. Такође, републичка инспекција ће вршити надзор над повереним пословима.

У складу са чланом 12. став 12. Закона о инспекцијском надзору, координацију послова инспекцијског надзора из делокруга републичке инспекције поверених аутономној покрајини врши републичка инспекција, применом овлашћења у вршењу надзора над радом прописаних законом којим се уређује државна управа.

5. ПРОЦЕЊЕНИ РИЗИК ЗА НАДЗИРАНЕ СУБЈЕКТЕ, ОДНОСНО ДЕЛАТНОСТИ ИЛИ АКТИВНОСТИ КОЈЕ ЋЕ СЕ НАДЗИРАТИ ИЛИ ТЕРИТОРИЈАЛНО ПОДРУЧЈЕ И ДРУГУ ТЕРИТОРИЈАЛНУ И СЛИЧНУ ЦЕЛИНУ, ОБЈЕКАТ И ГРУПЕ ОБЈЕКАТА

Процена ризика се врши ради планирања оквирног минималног броја редовних инспекцијских надзора и саветодавних посета.

БРОЈ НАДЗОРА У ОДНОСУ НА СТЕПЕН РИЗИКА					
Степен ризика	незнатан	низак	средњи	висок	критичан
Број бодова	1-2	3-5	6-9	10-16	20-25
Учесталост инспекција	-	једном у пет година	једном у три године	једном у две године	једном годишње

Број надзора у односу на област инспекцијског надзора и процену ризика:

Врста	Активности	Период обављања	Учесталост
Област производње и / или складиштења нафте, деривата нафте и биогорива.	Контрола обављања енергетских делатности у складу са прописима, поседовања лиценци, енергетских дозвола и др. према прописима из области енергетике и обновљивих извора енергије.	Током целе године	У зависности од степена ризика, у распону од најмање једном годишње до једном у пет година.
Област обавезних и оперативних резерви енергената.	Контрола да ли се обавезне и оперативне резерве формирају и чувају у складу са прописима.	Током целе године	У зависности од степена ризика, у распону од најмање једном годишње до једном у пет година.
Област коришћења обновљивих извора енергије, према Закону о коришћењу обновљивих извора енергије.	Контрола у складу са одредбама Закона о коришћењу обновљивих извора енергије.	Током целе године	У зависности од степена ризика, у распону од најмање једном годишње до једном у пет година.
Област енергетског менаџмента према Закону о енергетској ефикасности и рационалној употреби енергије.	Контрола у складу са одредбама Закона о енергетској ефикасности и рационалној употреби енергије.	Током целе године	У зависности од степена ризика, у распону од најмање једном годишње до

			једном у пет година.
Област квалитета природног гаса.	Контрола квалитета природног гаса.	Током целе године	У зависности од степена ризика, у распону од најмање једном годишње до једном у пет година.
Складиштења нафте, деривата нафте и биогорива за сопствене потребе укупног капацитета преко пет тона и снабдевање сопствених превозних средстава на сопственим станицама за снабдевање.	Контрола да ли се наведено складиштење и/или снабдевање за сопствене потребе обавља у складу са прописима и уз прибављено решење о сагласности.	Током целе године	У зависности од степена ризика, у распону од најмање једном годишње до једном у пет година.
Друге области / подобласти у којима је прописана надлежност енергетске инспекције (надзори у области производње, дистрибуције и снабдевања топлотном енергијом и др.).	Контрола према одредбама прописа у области енергетике, енергетске ефикасности и обновљивих извора енергије.	Током целе године	У зависности од степена ризика, у распону од најмање једном годишње до једном у пет година.

6. ПЕРИОД У КОМЕ ЋЕ СЕ ВРШИТИ ИНСПЕКЦИЈСКИ НАДЗОР

Редовни инспекцијски надзор вршиће се радним данима у радном времену надзираног субјекта. Планирани период вршења инспекцијског надзора је током целе године у оквиру петогодишњег периода, по свим областима инспекцијског надзора, а у складу са усвојеним годишњим плановима инспекцијског надзора у којима су прецизније дефинисани субјекти и објекти надзора у динамичкој артикулацији времена.

7. ИНФОРМАЦИЈЕ О ОБЛИЦИМА ИНСПЕКЦИЈСКОГ НАДЗОРА КОЈИ ЋЕ СЕ ВРШИТИ

У току планираног петогодишњег периода, енергетски инспектори вршиће теренски и канцеларијски инспекцијски надзор. Теренски инспекцијски надзор ће се вршити изван службених просторија инспекције, на лицу места, а канцеларијски надзор ће се вршити у службеним просторијама инспекције, увидом у акте, податке и достављену документацију надзираног субјекта. Који облик надзора ће се спроводити зависиће од конкретне ситуације и сложености предмета, на основу процене поступајућег инспектора, те се унапред не утврђују правила у вези са обликом надзора. Након утврђивања облика надзора следи обавезна припрема и анализа времена које је потребно за вршење инспекцијског надзора.

8. ПОДАЦИ О РЕСУРСИМА ИНСПЕКЦИЈЕ КОЈИ ЋЕ БИТИ ОПРЕДЕЉЕНИ ЗА ВРШЕЊЕ ИНСПЕКЦИЈСКОГ НАДЗОРА

По основу добијене сагласности за додатно запошљавање државних службеника у министарству, у 2021. години расписан је конкурс за пријем у радни однос једног државна службеника на извршилачком месту инспектора републичког енергетског инспектора.

На основу извршене анализе и планова учесталости и обухвата вршења инспекцијског надзора по областима и сваком од степена ризика, циљева које инспекција тежи да оствари у наредном периоду, прегледа надзираних субјеката код којих ће се вршити инспекцијски надзор, односно делатности или активности које ће се надзирати, територијалног подручја на коме ће се вршити инспекцијски надзор, процењених ризика за надзиране субјекте, односно делатности или активности које ће се надзирати, али и планираних мера и активности превентивног деловања инспекције, а уважавајући чињеницу да је тренутна попуна инспекторима 33,33%, у 2022. години планиран је пријем енергетских инспектора, као и завршетак изборног поступка по конкурсима из 2021. године. Планирано је повећањем капацитета инспекције према следећој динамици:

Инспекција	година				
	2022	2023	2024	2025	2026
Систематизовано РМ	3	3	3	3	3
Попуњено РМ	1-2	3	3	3	3

Без обзира што је крајем 2021. године одобрен пријем и попуна једног упражњеног радног места инспектора, уважавајући заинтересованост у досадашњим поступцима реализације конкурса за попуна упражњених радних места, те планирани одлив кадра, као и сложеност изборног поступка, попуна је процењена према вредностима приказаним у табели. За 2022. годину наведено је 1-2 инспектора због тога што ће се у годину ући са једним инспектором, а по реализацији започетих конкурса процењује се да ће бити два инспектора на крају године.

Оквирна процена броја дана на годишњем нивоу на активностима које инспектор проведу ван редовног инспекцијског надзора субјеката

	Инспектор	Година/број инспектора/број дана				
		2022	2023	2024	2025	2026
		1-2	3	3	3	3
Укупан број дана у години	365	365	1.095	1.095	1.095	1.095
Викенди	105	105	315	315	315	315
Годишњи одмори	33	33	99	99	99	99
Празници	9	9	27	27	27	27
Укупан број радних дана	218	218	654	654	654	654
Активности праћења стања, процене ризика, планирања, усклађивања и координације	23	23	69	69	69	69
Редовни и ванредни инспекцијски надзор и превентивно деловање	170	170	510	510	510	510
Од тога редовни инспекцијски надзор	100	100	300	300	300	300
Остале активности	25	25	75	75	75	75

За 2022. годину процена је дата за 1 инспектора због неизвесности у ком периоду ће бити окончани пријем нових инспектора по основу поступака пријема који су у току и који ће бити извршени на основу већ добијених сагласности за додатно запошљавање.

9. ПЛАНИРАНЕ МЕРЕ И АКТИВНОСТИ ПРЕВЕНТИВНОГ ДЕЛОВАЊА ИНСПЕКЦИЈЕ

У циљу превентивног деловања инспекције пружањем стручне и саветодавне подршке надзираним субјектима планирано је да сви инспектори у току петогодишњег периода врше саветодавне посете код надзираних субјеката.

Превентивно деловањем се подстиче исправност, уредност и редовност у испуњавању обавеза како би се спречио настанак незаконитости и штетних последица и тако квалитетно допринело бољем стању законитости и безбедности.

Посебна пажња током инспекцијског рада биће усмерена на саветодавне посете које би обухватиле пружање стручне и саветодавне подршке привредним субјектима који су тек почели са обављањем енергетских делатности у надлежности ове инспекције.

Превентивно деловање инспекције остварује се пружањем стручне и саветодавне подршке надзираним субјектима на лицу места. Тежиште превентивног деловања ће бити реализовано кроз службене саветодавне посете за које ће се годишње планирати у складу са одређеним бројем инспектор дана за редован и ванредан инспекцијски надзор и превентивно деловање.

Поред наведеног, превентивно деловање ће се остваривати правовременим информисањем јавности о инспекцијском раду, а нарочито:

- објављивањем важећих прописа, планова инспекцијског надзора и контролних листа;
- обавештавањем јавности о променама прописа и правима и обавезама за надзиране субјекте који из њих произлазе;
- обавештавањем јавности о сазнањима инспекције о постојању озбиљног ризика по живот или здравље људи, имовину веће вредности, животну средину или биљни или животињски свет, и предузетим мерама и радњама како би се тај ризик отклонио или умањио;
- издавање аката о примени прописа.

10. ПЛАНИРАНЕ МЕРЕ И АКТИВНОСТИ ЗА СПРЕЧАВАЊЕ ОБАВЉАЊА ДЕЛАТНОСТИ И ВРШЕЊА АКТИВНОСТИ НЕРЕГИСТРОВАНИХ СУБЈЕКТА

Инспекцијски надзор над нерегистрованим субјектима, енергетска инспекција врши према добијеним представкама и на основу координације са другим инспекцијама, као и кроз превентивно деловање вршењем надзора, на основу процене ризика, на локацијама које могу бити предмет вршења активности и обављања делатности нерегистрованих субјеката. Планирано је да се у складу са динамиком повећања броја инспектора повећава број инспекцијских надзора нерегистрованих субјеката. Ако код надзираног субјекта открије незаконитост која је кажњива према закону или другом пропису, инспектор ће, без изузетка, надлежном правосудном органу поднети кривичну пријаву, пријаву за привредни преступ

или захтев за покретање прекршајног поступка, односно предузети и друге радње и мере на које је законом или другим прописом овлашћен. Када инспектор нађе да је надзирани субјекат повредио закон или други пропис чију примену надзире друга инспекција, о стању које је затекао саставиће записник, којег ће без одлагања проследити инспекцији у чијем делокругу је делатност коју обавља или активност коју врши надзирани субјекат, као и другом надлежном органу и Координационој комисији, ради предузимања радњи и мера из делокруга те инспекције, односно вршења заједничког инспекцијског надзора или сарадње у обављању послова. У циљу спречавања обављања делатности и вршења активности нерегистрованих субјеката, биће појачана сарадња и координација у оквиру Радне групе коју је формирала Координациона комисија за инспекцијски надзор.

11. ОЧЕКИВАНИ ОБИМ ВАНРЕДНИХ ИНСПЕКЦИЈСКИХ НАДЗОРА У ПЕРИОДУ У КОМ ЋЕ СЕ ВРШИТИ РЕДОВАН ИНСПЕКЦИЈСКИ НАДЗОР

Годишњим планом биће предвиђен број дана по инспектору за вршење ванредних инспекцијских надзора који су иницирани представкама. Ова пројекција и процена ће бити на основу просека досадашњих извештаја о раду и на основу тенденције броја представки које инспекција добија, али усклађена са капацитетом инспекције која може да одговори само на део поднетих представки. Ванредан инспекцијски надзор ће се вршити по представкама, по захтеву других државних органа у циљу заједничког деловања и пријавама правних и физичких лица. Надзор ће се обављати у складу са процењеним степеном ризика, указаном потребом и у време предвиђено оперативним плановима инспекцијског надзора.

12. ДРУГИ ЕЛЕМЕНТИ ОД ЗНАЧАЈА ЗА ПЛАНИРАЊЕ И ВРШЕЊЕ ИНСПЕКЦИЈСКОГ НАДЗОРА

Све је присутнија појава злоупотребе права подношења представки инспекцијама, а поступање по истим представља неефикасно трошење ресурса инспекција. Злоупотреба субјективног права (права које припада правном субјекту – физичком лицу, предузетнику и правном лицу), па тако и права на представку, а тиме и на притужбу која потиче из истог односа, огледа се у различитим појавним облицима: шиканозно вршење права, злонамерно вршење права; противциљно вршење права; бескорисно вршење права; несразмерно вршење права; непримерено вршење права; очигледно неосновано вршење права; вршење права ради стицања публицитета и рекламе; противречно вршење права; неморално вршење права и др. По овом питању биће организована обука за инспекторе ради јединственог поступања инспектора у случају злоупотребе права подношења представки.

Руководилац Групе за енергетску инспекцију

мр Славица Петровић, дипл.маш.инж.